

Asia: VN/32853/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi elintarvikemarkkinalain ja oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetun lain 1 luvun 6 §:n ja 5 luvun 2 §:n muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

1. Lausunnonantajan yleiset huomiot koko esityksestä

Kasvihuoneyritysten järjestö Kauppapuutarhaliitto kiittää mahdollisuudesta lausua luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi elintarvikemarkkinalain ja oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetun lain 1 luvun 6 §:n ja 5 luvun 2 §:n muuttamisesta.

Kauppapuutarhaliitto ry pitää tärkeänä sitä, että alkutuottajan asemaa ja elintarvikeketjun tasapainoa pyritään kehittämään oikeudenmukaisempaan suuntaan.

2. Huomiot esityksen vaikutuksista

Mikäli esityksen tavoitteet toteutuvat ne voivat parhaassa tapauksessa edesauttaa yksittäisen viljelijän ja edelleen kotimaisen alkutuotannon toimintaedellytyksiä. Kotimainen, kannattava ruoantuotanto on yhteiskunnan perusta. Säätelystä tarvitaan koska tällä hetkellä yksittäisen viljelijän asema on heikompi suhteessa Suomessa poikkeuksellisen vahvaan ja keskittyneeseen kauppaan.

Aikaisemman muutokset elintarvikemarkkinoihin liittyvässä lainsäädännössä ovat Kauppapuutarhaliiton näkökulmasta vaikuttaneet markkinoiden toimintaan esimerkiksi maksuaikojen osalta.

3. Huomiot luvusta suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

-

4. Muut huomiot perusteluista

Kauppapuutarhaliitto katsoo, että esityksen perusteluissa ja nykytilassa ja sen arvioinnissa on kiteytetty osuvasti viljelijöiden näkökulma esimerkiksi Private Label -tuotteisiin. Osalle ne ovat menestystarina, mutta usein niiden valmistaminen koetaan välttämättömäksi markkinoille pääsemiseksi. Jos kauppa pitääkin PL-tuotteiden asemaa tasavertaisena tuottajien näkökulmasta ne eivät sitä ole. Volyymit, näkyvyys ja hyllypaikat HeVi-tiskeillä ohjaavat kuluttajaa nimenomaan PL-tuotteiden pariin. Siinä missä viljelijät kokevat, että ei ole ollut muuta vaihtoehtoa kuin siirtyä PL-tuottajaksi, kuluttajatkaan eivät voi tietyissä tuotteissa tehdä valintaa PL-tuotteen ja tuottajien brändituotteiden välillä, koska jälkimmäisiä ei ole valikoimassa.

Osa 2.12.4 on kokonaisuudessaan osuva kuvaus kaupan omiin merkkeihin liittyvistä kysymyksistä.

5. Huomiot 1 §:stä Soveltamisala säännöskohtaisine perusteluineen

-

6. Huomiot 1 a §:stä Säännökset, joita sovelletaan riippumatta muutoin sovellettavasti laista säännöskohtaisine perusteluineen

-

7. Huomiot 1 b §:stä Lain tarkoitus säännöskohtaisine perusteluineen

-

8. Huomiot 2 §:stä Määritelmät säännöskohtaisine perusteluineen

-

9. Huomiot 2 e §:stä Kaupalliset kostotoimet säännöskohtaisine perusteluineen

Kauppapuutarhaliitto katsoo, että käänteinen todistusvelvollisuus niin, että ostajalla on velvollisuus kumota kosto-oletukset on kannatettava esitys.

10. Huomiot 3 a §:stä Neuvottelut poikkeuksellisten olosuhteiden johdosta säännöskohtaisine perusteluineen

Kauppapuutarhaliitto kannattaa uutta pykälää siitä, että vahvemmallalla osapuolella olisi velvollisuus avata neuvottelut poikkeuksellisessa tilanteessa heikomman osapuolen niin esittäessä.

11. Huomiot 4 a §:stä Neuvotteluvoiman väärinkäyttö säännöskohtaisine perusteluineen

Kannatettava lisäys.

12. Huomiot 4 b §:stä Kielto edellyttää tiettyjä tietoja säännöskohtaisine perusteluineen

Kannatettava lisäys.

13. Huomiot 4 c §:stä Ostajan tuotemerkin suosimisen kielto säännöskohtaisine perusteluineen

Kokonaisuudessaan hyvä uusi pykälä kaikkine momentteineen. Mutta herättää myös kysymyksiä. Miten käytännössä valvotaan esimerkiksi hyllytilan jakamista ja esillepanoa PL-tuotteen ja tuottajan

oman brändin tuotteen välillä? Onko tavarantoimittajalla aidosti mahdollisuus kieltäytyä PL-tuotteiden toimittamisesta?

14. Huomiot 5 §:stä Elintarvikemarkkinavaltuutettu ja 7 §:stä valvonta säännöskohtaisine perusteluineen

-

15. Huomiot 10 §:stä Huomautus, 11 §:stä Julkinen varoitus ja 11 a §:stä Elintarvikemarkkinavaltuutetun asettama kielto säännöskohtaisine perusteluineen

Noudattamatta jättämisellä tulisi olla aidosti seuraamuksia.

16. Huomiot 11 b §:stä Markkinaoikeuden asettama kielto ja 12 §:stä Elintarvikemarkkinavaltuutetun oikeus hakea markkinaoikeudelta kiellon määräämistä säännöskohtaisine perusteluineen

-

17. Huomiot siirtymäsäännöksestä

-

18. Huomiot 12 a §:stä seuraamusmaksu ja 13 b §:stä Viranomaisten välinen tietojenvaihto säännöskohtaisine perusteluineen

-

19. Huomiot Oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetun lain muuttamisesta säännöskohtaisine perusteluineen

-

Kangas Niina
Kauppapuutarhaliitto ry